



■ **Ігор Соркін**  
*Ihor Sorokin*

Голова Національного банку України  
*Governor of the National Bank of Ukraine*

## Національний банк України: підсумки діяльності у 2013 році та плани на 2014 рік

### National Bank of Ukraine: results of activities in 2013 and plans for 2014

*В аналітичній статті керівника центрального банку країни представлено стислий звіт про підсумки 2013 року щодо досягнення ключових монетарних орієнтирів, а також забезпечення стабільності банківського сектору. Висвітлено заходи Національного банку, спрямовані на активізацію кредитування економіки в умовах охолодження економічної активності, розвиток платіжних систем та безготівкових розрахунків тощо. Окремим блоком розкрито пріоритетні напрями та плани роботи Національного банку України у 2014 році та на середньострокову перспективу.*

*In the analytical article of the head of country's central bank, there is given a brief report on the 2013 results concerning the achievement of key monetary targets and maintenance of stability of the banking sector. There are considered NBU measures aimed at stimulation of lending to the economy under business activity weakening, development of payment systems and non-cash payments, etc. Priority guidelines and plans of NBU activities for 2014 and for the medium-term outlook are given in a special section of the article.*

**Ключові слова:** зовнішня кон'юнктура, платіжний баланс, низькоінфляційне середовище, грошово-кредитна політика, дедоларизація, фінансова стабільність, валютний ринок, кредитування, національна платіжна система, безготівкові розрахунки, фінансова грамотність, банківське законодавство.

**Key words:** external environment, balance of payments, low inflation environment, monetary policy, dedollarization, financial stability, foreign exchange market, lending, national payment system, cashless payments, financial literacy, banking legislation.

#### МАКРОЕКОНОМІЧНІ УМОВИ

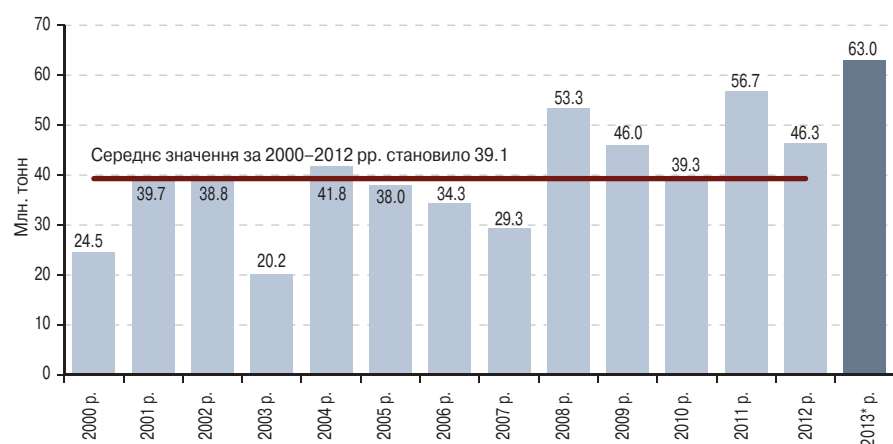
Минулий рік був вельми складним як для світової економіки в цілому, так і для наших торговельних партнерів. Крім того, у другій половині року спостерігалось зниження прийнятності для інвесторів рівня ризиків, на який вони були готові йти, що погіршувало доступ до зовнішнього фінансування для країн, економіки яких розвиваються. Ситуація ускладнювалася тим, що у 2013 році Україна здійснила значні платежі за своїми зовнішніми зобов'язаннями, у тому числі – перед МВФ.

Негативний вплив погіршення кон'юнктури на світових ринках зерна та сталі був посилений уповільненням зростання економік країн – основних торговельних партнерів. Усе це посилювало залежність України від

зовнішніх джерел запозичень. Однак, незважаючи на дію низки негативних чинників, українська економіка за-

вершила 2013 рік з гідними як для таких складних макроекономічних умов результатами. Найголовніше – вдало-

Графік 1. Обсяги зібраного врожаю зернових культур в Україні у 2000–2013 роках



Джерело: Державна служба статистики України.

\*За оцінками Міністерства аграрної політики та продовольства України.

ся вберегти економіку від падіння. Було зібрано найбільший урожай зернових за всю історію незалежної України (див. графік 1). Зростала реальна заробітна плата, що стимулювало внутрішній споживчий попит.

На відміну від попередніх двох років, зведений платіжний баланс був профіцитним. Він сформувався насамперед під впливом двох факторів:

– по-перше, – під впливом значного припливу капіталу за фінансовим рахунком у першому півріччі як у державний, так і в приватний сектор;

– по-друге, – під впливом суттєвого скорочення попиту на готівкову іноземну валюту завдяки зростанню довіри населення до національної грошової одиниці. Водночас несприятлива зовнішня кон'юнктура на світових товарних ринках та незначний зовнішній попит зумовили збереження високого дефіциту поточного рахунку. Адже попри те, що відбулося суттєве скорочення імпорту товарів, у першу чергу – енергоносіїв та продукції машинобудування, обсяги експорту вітчизняних товарів скорочувалися значно швидше (див. графік 2).

### ПІДТРИМКА ЦІНОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ

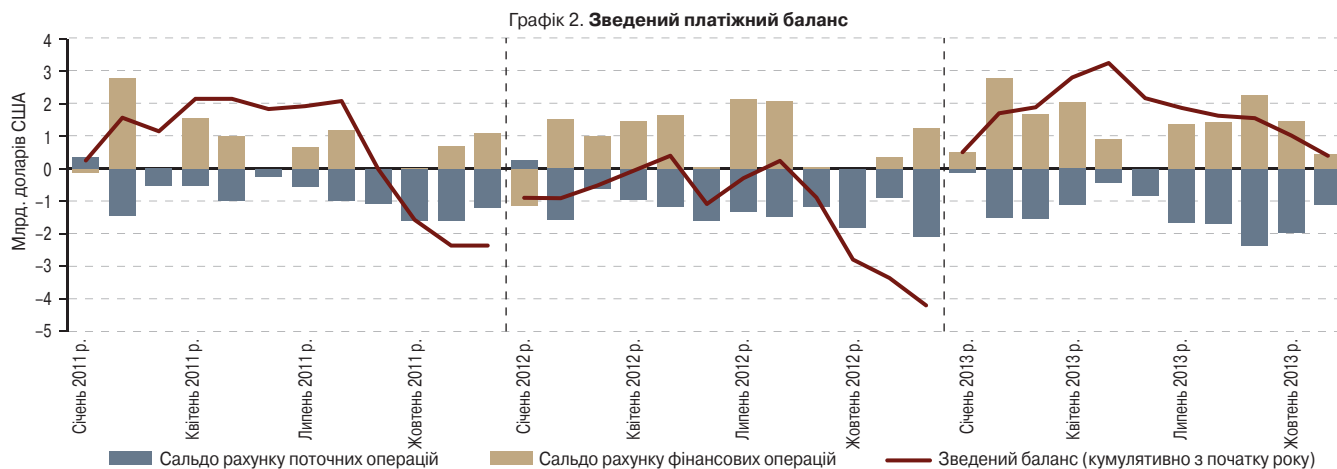
Завдяки скоординованим діям уряду та Національного банку вдалося забезпечити стабільність цін. Упродовж двох років темпи споживчої інфляції перебувають на низькому рівні (у 2013 році – 0.5%). Забезпечення стабільності споживчих цін відбулося завдяки факторам, що сприяли насиченню ринку пропозицією товарів. Зниженню цін на продовольчі товари упродовж останніх років (у 2012 році – на 2.3%, у 2013 році – ще на 1.5%) сприяли рекордно високі врожаї зернових, фруктів і овочів. Суттєво зменшилася у 2012 році та залишалася на низькому додатному рівні у 2013 році базова інфляція, яка здебільшого відображає зміну монетарних умов (див. графік 3).

### ПІДТРИМКА ЕКОНОМІКИ ЗАХОДАМИ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ

Ефективне виконання Національним банком своєї основної функції – забезпечення стабільності грив-

ні давало змогу вживати заходів, спрямованих на підтримку економічної політики уряду. Для цього Національний банк упродовж року проводив переважно стимулюючу грошово-кредитну політику. Ключовими її завданнями було насичення економіки необхідними грошовими ресурсами за прийнятною ціною. Задля їх виконання вживалися системні заходи щодо зниження вартості кредитних ресурсів та активізації кредитної діяльності банків. Адже в періоди уповільнення темпів зростання економіки та несприятливої кон'юнктури на зовнішніх ринках посилюється роль внутрішніх чинників розвитку.

З цією метою двічі упродовж року знижувалася облікова ставка (наразі вона становить 6.5% річних), поступово вивільнялися кошти обов'язкових резервів з окремого рахунку (див. графік 4). Ліквідність банківської системи підтримувалася на рівні, достатньому для активізації кредитування. Середньоденний обсяг залишків на коррахунках банків у 2013 році становив 25 млрд. грн., що



Джерело: Національний банк України.



Джерела: Державна служба статистики України та власні розрахунки.



Джерело: Національний банк України.

на 6 млрд. грн. більше порівняно з попереднім роком. Середньозважена процентна ставка за кредитами в національній валюті після зменшення з 17.6% у грудні 2012 року до 15.0% у серпні 2013 року впродовж наступних місяців дещо зросла (до 17.5% у грудні 2013 року). Зазначене відображає зростання попиту на кредитні ресурси з боку реального сектору економіки в осінньо-зимовий період.

У 2013 році банки кредитували активніше порівняно з попереднім роком. Обсяг кредитів, наданих населенню та бізнесу, за даними балансів банків, збільшився на 96.5 млрд. грн., або на 12.5%. При цьому майже весь приріст кредитів (90.5 млрд. грн., або 94%) досягнуто за рахунок кредитування реального сектору економіки. Обсяг таких кредитів зріс майже на 15%, що втричі перевищує обсяг і темпи їх зростання у 2012 році.

Окрім зазначених заходів монетарної політики, Національний банк брав участь у реалізації Державної програми активізації розвитку економіки на 2013–2014 роки. В її рамках наприкінці 2013 року банками попередньо прийнято рішення щодо кредитування 36 проектів соціально-економічного розвитку на суму 16.5 млрд. грн., у тому числі 26 проектів під державні гарантії — на 9.4 млрд. грн. Розпочалося фінансування першого проекту під державні гарантії — “Будівництво першої черги Дністровської ГАЕС у складі трьох агрегатів”, за яким уже видано майже 62% від запланованої суми кредиту.

### ДЕДОЛАРИЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ

Зниження зовнішньої вразливості фінансово-кредитної системи наперед передбачає зменшення рів-

ня залежності від іноземної валюти. Саме тому Національний банк уже котрий рік поспіль активно працює у напрямі зниження рівня доларизації економіки. З цією метою поглиблювалася диференціація нормативів обов’язкового резервування, був упорядкований обіг іноземної валюти на поточних рахунках фізичних осіб. За сприяння уряду посилено контроль за виконанням законів України, які забороняють використовувати іноземну валюту як засіб розрахунку або встановлення в іноземній валюті вартості товарів чи послуг.

За підсумками 2013 року 90.8% приросту кредитного портфеля банків за операціями з юридичними та фізичними особами було забезпечено за рахунок кредитів у національній валюті, а рівень його доларизації знизився до 34.2%. Для порівняння: до початку фінансової кризи 2008 року він перевищував 50% (див. графік 5).

Безумовно, будь-які заходи будуть дієвими лише тоді, коли забезпечено стабільність національної валюти, адже це головний аргумент як для населення, так і для бізнесу. І за цим напрямом Національний банк, як зазначалося вище, має вагомий досягнення.

Зниженню доларизації сприяло забезпечення прогнозованої ситуації на валютному сегменті грошово-кредитного ринку. Чистий попит на готівкову валюту порівняно з 2012 роком зменшився у 3.5 раза — до 2.9 млрд. доларів США. А запровадження обов’язкового продажу іноземної валюти і скорочення максимального терміну розрахунків за зовнішньоекономічними операціями дали змогу забезпечити ритмічність надходження іноземної валюти на ринок. За таких умов Національний банк України здійснював на валютно-

му ринку інтервенції як з продажу, так і з купівлі іноземної валюти. Їх сальдо, попри те, що воно було від’ємним, суттєво зменшилося порівняно з 2012 роком — із 7.5 млрд. доларів США до 2.2 млрд.

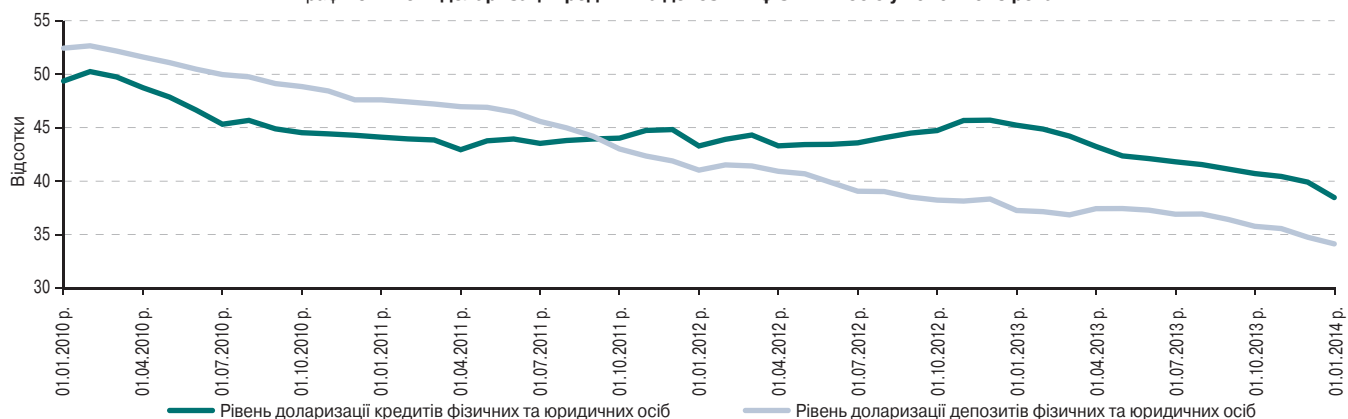
### ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОГО РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

У 2013 році, як і протягом двох попередніх років, банківський сектор України мав стабільні показники розвитку. Банки збільшували обсяги активних операцій, кредитували економіку, збільшували обсяги коштів, залучених ними від населення та бізнесу. Позитивним фактором є те, що зростання обсягів усіх цих операцій банків відбувалося переважно в національній валюті.

Загальні активи банків зросли на 140 млрд. грн., що майже у 2.5 раза більше порівняно з приростом обсягів активів за 2012 рік. Кредитні операції — це майже дві третіх усіх активів банків (65%). Майже весь приріст кредитів у 2013 році досягнуто за рахунок кредитування реального сектору економіки. При цьому поліпшувалася і якість кредитних операцій банків. Проблемні кредити на балансах банків за 11 місяців 2013 року зменшилися на 16 млрд. грн., а їх частка у загальному обсязі кредитних операцій за рік знизилася з 16.5% до 13.5% (див. графік 6).

Головною складовою ресурсної бази банків залишаються кошти населення (див. графік 7). Їх частка у зобов’язаннях банків стабільно висока — за підсумками 2013 року вона становила 40%. Обсяг коштів на депозитних рахунках населення за минулий рік збільшився майже на 70 млрд. грн. Для порівняння:

Графік 5. Рівень доларизації кредитів та депозитів фізичних осіб у 2010–2013 роках



Джерело: Національний банк України.

у 2012 році депозити населення збільшилися на 58 млрд. грн. При цьому практично весь приріст (99%) був забезпечений за рахунок вкладів в національній валюті, які збільшилися на 69 млрд. грн., або на 39% (за 2012 рік – на 25 млрд. грн., або на 16%).

Зростали також і обсяги коштів юридичних осіб у банківській системі – за рік на 36 млрд. грн., або на 16% (за 2012 рік – на 16 млрд. грн., або на 8%).

Про зміцнення фінансових позицій і стійкості банківської системи свідчить і зростання розміру капіталу банків. Регулятивний капітал банків за минулий рік зріс на 26.1 млрд. грн., а статутний, який є його основною складовою, – на 10 млрд. грн. Уже другий рік поспіль банківська система працює прибутково – прибуток банків за 11 місяців 2013 року становив 2.4 млрд. грн. Тож на сьогодні є всі підстави стверджувати, що банківська система України працює стабільно і має достатній запас міцності.

Позитивні зрушення, які відбулися в банківському секторі України, зауважили й міжнародні експерти. Особливо було підкреслено значення зниження залежності банків від валютних ризиків, зростання капіталізації та резервів. За висновками експертів Міжнародного валютного фонду, які були викладені у Заключній заяві Місії, присвяченій консультаціям за статтею IV та першому раунду дискусій у рамках пост-програмного моніторингу, банківська система України нині є стабільною. Високий рівень коефіцієнта достатності її капіталу забезпечує пев-

ний буфер для шоків, зумовлених де-що високим рівнем непрацюючих позик. Таким позитивним зрушенням, серед іншого, сприяли заходи, що здійснювалися Національним банком у сфері банківського регулювання, зокрема:

– з 1 січня 2013 року Національним банком запроваджено нові методологічні підходи до оцінки кредитних ризиків та розрахунку резерву згідно з вимогами МСФЗ (Міжнародних стандартів фінансової звітності);

– упродовж 2013 року запроваджено в практику зміни, які сприяли поліпшенню якості регулятивного капіталу, підвищенню стійкості банків до негативних змін на ринку, захисту інтересів вкладників і кредиторів та дали змогу створити передумови для ефективної кредитної підтримки банківською системою процесів економічного розвитку;

– у 2013 році Національний банк запровадив нагляд на консолідованій основі.

### РОЗВИТОК ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ ТА БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ

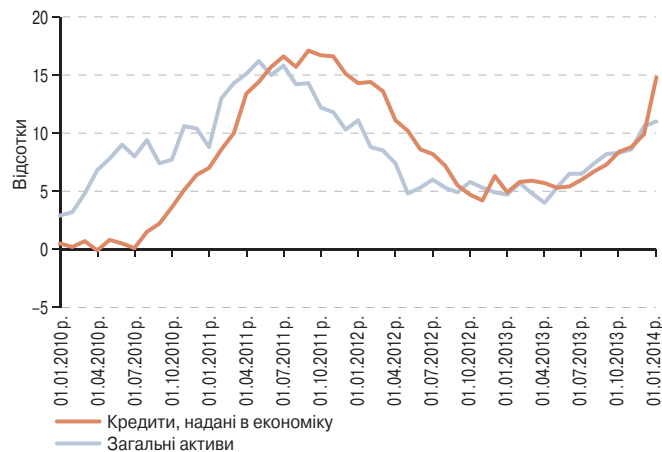
Питання розвитку безготівкових платежів для Національного банку впродовж останніх років є одним із пріоритетних. Комплекс реалізованих упродовж 2013 року заходів уже дає свої позитивні результати. За 2013 рік загальний обсяг операцій з використанням платіжних карток, емітованих українськими банками, збільшився порівняно з 2012 роком майже на чверть, а безготівкові карткові операції – на 74%. Частка безготівкових платежів за цей період ста-

новила майже 17% від загальної суми операцій, тоді як за 2012 рік даний показник становив 12%, а за 2011 рік – лише 8%.

Безумовно, цьому сприяли заходи щодо обмеження суми готівкових розрахунків. Це один із найдієвіших інструментів розвитку системи безготівкових розрахунків. Запроваджене обмеження сприяло підтриманню стабільності вітчизняного фінансового ринку, зростанню ліквідності банків, зменшенню тіншових операцій із грошима. Аналіз отриманої за чотири місяці після введення обмеження інформації засвідчив, що воно було практично безболісним для ринку. Воно також важливе як позитивний прецедент. У багатьох європейських країнах межа суми готівкових розрахунків значно нижча, ніж в Україні, наприклад, в Італії – це 1000 євро, у Франції – 3000 євро. Зменшення розміру ліміту розрахунків готівкою – наступний крок Національного банку. Але робити його можна лише тоді, коли буде досягнуто відповідного рівня розвитку інфраструктури обслуговування електронних платіжних засобів.

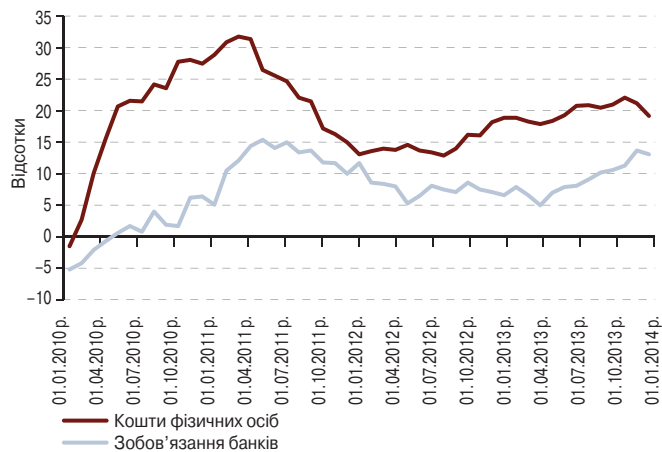
Стратегічним напрямом розвитку безготівкових платежів у державі є розвиток національної платіжної системи (Національної системи масових електронних платежів – НСМЕП) та її інфраструктури. Зважаючи на те, що, за статистикою, 92.9% всіх операцій за платіжними картками українських банків здійснюються в межах України, посилення позицій національної платіжної системи НСМЕП є необхідною складовою захисту національних інтересів у сфері здійснення

Графік 6. Загальні активи банківської системи та кредити, надані в економіку у 2010–2013 роках (річна змінна)



Джерело: Національний банк України.

Графік 7. Зобов'язання банківської системи та кошти фізичних осіб у 2010–2013 роках (річна змінна)



Джерело: Національний банк України.

безготівкових платежів, адже нині карткові розрахунки на території країни забезпечують платіжні системи, які є іноземними комерційними структурами. Таким чином, у процесі реформування НСМЕП та її модернізації на базі відкритих міжнародних стандартів у вересні 2013 року учасникам українського платіжного ринку була запропонована нова технологічна платформа для обробки міжбанківських карткових операцій – Центральний маршрутизатор і розрахунково-кліринговий центр НСМЕП. У грудні 2013 року Національним банком було впроваджено процесинговий центр, який дає змогу банкам емітувати картки модернізованої НСМЕП без додаткових фінансових вкладень у власні програмні комплекси. Завдяки переходу на відкриті міжнародні стандарти українські банки можуть приєднатися до оновленої НСМЕП із наявною платіжною інфраструктурою та власними процесинговими центрами без додаткових витрат на їхню адаптацію, а завдяки доступній та прозорій тарифній політиці – істотно оптимізувати витрати на обслуговування карткових операцій у межах країни.

### СПІВПРАЦЯ З ОРГАНАМИ ВЛАДИ ТА БАНКІВСЬКИМИ АСОЦІАЦІЯМИ

Упродовж 2013 року Національний банк плідно співпрацював з податковими органами та банківською спільнотою з питань оподаткування банківських операцій. Зокрема, було врегульовано питання щодо звільнення банків від сплати податку на додану вартість за операціями з продажу третім особам майна, наданого кредиторам як застава. При цьому слід відзначити роль двох професійних асоціацій – Незалежної асоціації банків України та Асоціації платників податків України. За їхньою ініціативою та за підтримки Національного банку було багато зроблено для зближення позицій банків та податкових органів. У 2014 році ми і надалі продовжуватимемо спільну роботу та сприятимемо вирішенню тих нагальних питань, які потребують розв'язання за участі регулятора та банківських об'єднань.

### РОЗБУДОВА ІНФРАСТРУКТУРИ ФОНДОВОГО РИНКУ

Для залучення інвестицій (як внутрішніх, так і зовнішніх) необхідно, крім створення законодавчих умов щодо їх захищеності, забезпе-

чити ще й прозорість здійснення розрахунків за фінансовими інструментами. Саме за цим напрямом здійснював роботу Національний банк у 2013 році. У жовтні 2013 року набув чинності Закон України “Про депозитарну систему”, прийнятий Верховною Радою у 2012 році. Ним закладено нову модель роботи ринку. В її основі – європейська модель, де лише один центральний депозитарій. Відповідно до міжнародної практики розподілення облікової та розрахункової функцій сприяє диверсифікації ризиків. Завдяки зусиллям НБУ відповідно до положень цього закону створені та вчасно розпочали роботу Розрахунковий центр і Центральний депозитарій. Розрахунковий центр має статус банку, здійснює розрахунки та кліринг за всіма операціями на фондовому ринку, а також є центральним контрагентом, що має нести повну відповідальність за виконання угод, будучи при цьому продавцем для кожного покупця і покупцем для кожного продавця. За оцінками світової спільноти, створення Розрахункового центру для України є визначальним кроком на шляху до побудови прозорого та ефективного фондового ринку.

### ПОГЛИБЛЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ

Упродовж звітного періоду Національний банк активно співпрацював з міжнародними фінансовими організаціями як у рамках членства в них, так і для вирішення поточних проблемних питань. З цією метою проводилися регулярні зустрічі з представниками Міжнародного валютного фонду, Світового банку, Європейського банку реконструкції та розвитку, інших міжнародних установ. Спільно з урядом України було підписано Кредитну угоду з ЄС та Меморандум щодо надання Україні макрофінансової допомоги ЄС у розмірі 610 млн. євро для стабілізації фінансово-економічної системи країни. Створено необхідні умови для здійснення міжнародними фінансовими організаціями випуску облігацій у національній валюті та реалізації ними програм кредитування в гривні, що сприятиме розвитку ринків кредитних операцій у національній валюті та подальшому зниженню рівня доларизації економіки. Між централь-

ними банками України та Китаю було відкрито взаємні рахунки для реалізації положень Двосторонньої угоди про валютний своп для валют гривня/китайський юань.

Ще одним позитивним результатом діяльності НБУ у 2013 році є підписання протоколу про співпрацю між Національним банком України та проектом міжнародної технічної допомоги FINREP-II. Одна з його цілей – підвищення рівня фінансової грамотності населення України. І навіть попри те, що в Україні цей напрям діяльності лише набирає обертів, ми вже маємо певні досягнення. Так, у 2013 році Національним банком ініційовано та реалізовано ряд програм і заходів щодо підвищення рівня знань у цій сфері і вдосконалення фінансових навичок. Зокрема, проведено Всеукраїнський тиждень фінансової грамотності та Всесвітній день заощаджень в Україні. На Офіційному інтернет-представництві Національного банку створено окремий розділ, присвячений питанням фінансової грамотності, що є логічним продовженням реалізації започаткованих проєктів.

### ПРІОРИТЕТИ І ПЛАНИ НБУ НА 2014 РІК

У діяльності центрального банку будь-якої країни світу ключовими завжди залишаються питання стабільності, прогнозованості й ефективності. Національний банк України – не виняток.

Розглянемо ключові блоки завдань на 2014 рік.

#### Щодо заходів грошово-кредитної політики

Насамперед це забезпечення стабільності грошової одиниці в довгостроковій перспективі. З цією метою необхідно формувати системні передумови для підтримки стабільного низькоінфляційного середовища та зміцнення стійкості гривні до впливу внутрішніх і зовнішніх потрясінь.

Така робота передбачає вдосконалення операційної структури політики НБУ, сприяння розвитку внутрішнього фінансового ринку, підвищення ефективності управління міжнародними резервами і гнучке використання їх стабілізаційного потенціалу, подальшу дедоларизацію економічних відносин, поси-

лення комунікаційної складової політики, в тому числі щодо підвищення фінансової грамотності населення.

У період до ухвалення “Основних засад грошово-кредитної політики на 2014 рік” Національний банк керуватиметься у своїй діяльності “Основними засадами грошово-кредитної політики на 2013 рік”, які містять цілі та завдання проведення грошово-кредитної політики не лише на 2013 рік, а й на середньострокову перспективу.

Актуальним залишається завдання подальшого зниження відсоткових ставок за кредитами, поставлене перед Національним банком Президентом України. На жаль, через низку як об’єктивних, так і суб’єктивних причин повністю виконати його у минулому році не вдалося. Однак, без сумніву, зрушення є – відсоткові ставки хоча й повільно, але зменшуються.

### Розвиток безготівкових розрахунків

Важливим блоком завдань є розвиток безготівкових розрахунків. Останніми роками ми спостерігаємо зростаючу динаміку збільшення обсягів безготівкових розрахунків, зокрема з використанням платіжних карт. Тому Національний банк продовжить роботу щодо створення необхідних умов для збільшення частки безготівкових розрахунків, зокрема шляхом встановлення суб’єктами господарювання платіжних терміналів.

Оскільки розвиток національної платіжної системи є одним із пріоритетних стратегічних напрямів розвитку безготівкових роздібних платежів в Україні, з метою зростання привабливості платіжної системи НСМЕП для банків та їхніх клієнтів ми плануємо в цьому році упроваджувати нові продукти й інструменти, а також розглядаємо можливість використання карток НСМЕП за межами України. Одним із масштабних проєктів поточного року є впровадження національної картки НСМЕП як єдиного ідентифікатора громадянина України у сфері соціального забезпечення населення для отримання пенсій та інших соціальних виплат.

Водночас ми розуміємо, що зі зростанням масштабів безготівкових розрахунків зростають і ризики, пов’язані з ними. У 2014 році передбачено створення в Національному банку Системи обміну інформацією з пи-

тань запобігання та протидії кіберзлочинності в банківській системі України. Вона дасть змогу забезпечити своєчасний та належний обмін інформацією між банками, правоохоронними та контролюючими органами про незаконні дії та виявлені факти шахрайства з використанням електронних платіжних засобів і систем дистанційного банківського обслуговування.

### Нормотворча діяльність

У 2014 році Національний банк України працюватиме над удосконаленням банківського законодавства. Ми й надалі супроводжуватимемо законопроект щодо визначення особливостей корпоративного управління в банках, прийнятий Верховною Радою у першому читанні. Його ухвалення, серед іншого, сприятиме побудові адекватних і дієвих систем управління ризиками і внутрішнього контролю в банках. Спільно з Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національний банк відпрацьовує проєкт закону України щодо реформування і розвитку національної системи кредитної кооперації.

Також Національний банк працює над створенням власного Кредитного реєстру. На порядку денному – вдосконалення роботи бюро кредитних історій, вирішення питання щодо надання банкам доступу до державних реєстрів та баз даних. Ці заходи забезпечать якісне проведення аналізу платоспроможності потенційних позичальників банками, а отже, сприятимуть захисту прав кредиторів.

Пріоритетним також залишається вирішення питань, пов’язаних зі зменшенням обсягів проблемних активів на балансах банків. Плануємо продовжити роботу щодо вдосконалення окремих положень Податкового кодексу з метою врегулювання питань, які ускладнюють роботу банків із проблемною заборгованістю. Йдеться про невирішені питання щодо:

- звільнення від оподаткування податком на доходи фізичних осіб доходу платника податку у вигляді страхового відшкодування, що спрямовується на погашення кредиту;
- звільнення від оподаткування банків, які ліквідуються;
- уникнення ототожнення таких понять, як “відшкодування кредитної заборгованості за рахунок страхових резервів” та “анулювання боргу”.

Триватиме робота щодо врегулювання діяльності банків, зокрема шляхом посилення вимог до розміру капіталу банків, необхідного для покриття ризиків, а також удосконалення підходів до оцінки кредитних ризиків і формування резервів під такі ризики.

### Підвищення рівня фінансової грамотності

Питання підвищення рівня фінансової грамотності населення є одним з основних у “Стратегії реформування системи захисту прав споживачів на ринках фінансових послуг на 2012–2017 роки”. Проєктом плану заходів щодо реалізації стратегії передбачено залучення Національного банку України до реалізації низки заходів. Зокрема, Національний банк визначений відповідальним за виконання таких заходів:

- підготовку пропозицій Кабінету Міністрів України щодо запровадження інституту уповноваженого із захисту прав споживачів фінансових послуг (фінансового омбудсмена);
- сприяння інформуванню споживачів фінансових послуг про основні аспекти окремих фінансових послуг і пов’язані з ними ризики та переваги;
- сприяння широкому залученню громадськості, професійних спілок, територіальних громад та фінансових установ, їх об’єднань до співпраці з державними органами для реалізації програм підвищення рівня фінансової грамотності споживачів фінансових послуг.

У січні 2014 року Україна в особі Національного банку стала повноправним членом Міжнародної мережі з питань фінансової освіти Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD/INFE). Вона є глобальною міжнародною платформою з фінансової освіти, учасниками якої є половина країн світу і провідну роль якої визнають країни “Великої двадцятки” (G-20) та Азійсько-Тихоокеанського економічного співробітництва.

Безумовно, 2014 рік буде непростим, але Національний банк докладе максимум зусиль, щоб банківська система зміцнювалася, вкладники відчували себе впевненіше, а економіка отримувала необхідний для її розвитку рівень фінансової підтримки від банківської системи. □